

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА РИБНИК

REPUBLIKA SRPSKA
OPŠTINA RIBNIK

ЛОКАЛНА ВОЛОНТЕРСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ РИБНИК

Јануар 2014. Год.

САДРЖАЈ:

Страна

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ВОЛОНТИРАЊУ	3
2. ВОЛОНТИРАЊЕ И ЊЕГОВА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	4
3. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ И УСВАЈАЊЕ ЛОКАЛНЕ ВОЛОНТЕРСКЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ РИБНИК	5
4. ВОЛОНТИРАЊЕ У „РИБНИКУ“ (анализа тренутног стања)	5
5. СМЈЕРНИЦЕ ЗА РАЗВОЈ И ПОДРШКУ ЛОКАЛНОЈ ВОЛОНТЕРСКОЈ ПОЛИТИЦИ	6
6. ПРИОРИТЕТНЕ ОБЛАСТИ ЗА РАЗВОЈ ВОЛОНТИРАЊА	6
7. ВРЕДНОВАЊЕ И НАГРАЂИВАЊЕ	7
8. НАЧИН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ	8
9. ПРОМОЦИЈА ВОЛОНТИРАЊА	8
10. АКЦИОНИ ПЛАН	9

ЛОКАЛНА ВОЛОНТЕРСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ РИБНИК

УВОД

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ВОЛОНТИРАЊУ

Волонтирање, као добровољан вид пружања помоћи другоме, а без личне користи у виду новчане надокнаде, већ дуго постоји међу људима. Оно по чему се разликује волонтирање, некада и сад, је начин на који се заједница и представници власти односе према њему у смислу његовог препознавања, подстицања и вредновања.

Постоје различите дефиниције волонтирања, а у смислу законске регулативе Републике Српске, волонтирање је дефинисано као активност од јавног интереса којом се доприноси побољшању квалитета живота, активном укључивању грађана у друштвене процесе и развоју хуманијег и равноправнијег демократског друштва. Такође, волонтирање је дефинисано као и начин стицања искуства и вјештине потребне и корисне за активно учешће у друштву, лични развој и опште добро.

У посљедње двије и по декаде у свијету, па тако и Европи, расте интерес за волонтирање, те представници власти, у све већој мјери, препознају волонтирање као важан фактор за цјелокупни развој друштва. С тим у вези битно је истаћи неколико важних и незаобилазних чињеница које иду томе у прилог:

Генерална скупштина Уједињених народа је 1985. године прогласила 5. децембар за Међународни дан волонтера.¹

1997. године 2001. годину Генерална скупштина УН-а је прогласила за Међународну годину волонтера, а на крају које је усвојена Резолуција и Препоруке о начинима како владе и систем Уједињених народа могу и требају да подрже волонтирање. Од те године, многе чланице Европске уније су, али и оне које још увијек то нису, на различите начине, у оквиру својих стратешких планова, политика или појединих закона, обухватале развој и подстицање волонтеризма.²

Европска унија је 2011. годину прогласила за Европску годину волонтирања.³

Савјет Европе је такође препознао иницијативу Европске уније да прогласи 2011. годину као Европску годину волонтирања, те је из тог разлога Савјет Европе усвојио резолуцију под називом "Промовисање волонтирања у Европи" која у потпуности подржава иницијативу Европске године волонтирања, али је такође препознала и препоручила својим чланицама да успостављају иницијативе и мјере подршке за промоцију волонтирања и остваривања његовог пуног потенцијала у процесима развоја демократског друштва.⁴

¹ http://sr.wikipedia.org/wiki/Svetski_dan_volontera

² http://sh.wikipedia.org/wiki/Me%C4%91unardna_godina_volontera

³ http://ec.europa.eu/citizenship/european-year-of-volunteering/index_en.htm

⁴ <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta10/eres1778.htm> и http://assembly.coe.int/Documents/WorkingDocs/Doc10/edoc12430.htm#P35_981

2. ВОЛОНТИРАЊЕ И ЊЕГОВА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Народна скупштина и Влада Републике Српске су такође препознали важност волонтирања за развој друштва путем усвајања Закона о волонтирању Републике Српске 2008. године, те усвајањем новог и побољшаног Закона о волонтирању 2013. године. Овај закон је креиран на начин да се јасно дефинишу начини и услови организовања волонтирања и рада са волонтерима.

Свакако, веома је важно и неопходно разликовати волонтирање дефинисано Законом о волонтирању од волонтерског приправничког рада дефинисаног Законом о раду, који незапослена лица, којима је радно искуство и полагање стручног испита услов за заснивање радног односа, обављају код послодавца у времену предвиђеном за одређену стручну спрему без накнаде.

Приликом припреме Закона, важан фокус је био на међународним стандардима и дефиницијама које на једноставан начин појашњавају концепт волонтирања и његове улоге у развоју друштва. С тим у вези, сам Закон је јасно дефинисао шта је то волонтирање: *"Волонтирање је активност од интереса за Републику Српску којом се доприноси побољшању квалитета живота, активном укључивању грађана у друштвене процесе и развоју хуманијег и равноправнијег демократског друштва."*

Такође, јасно је дефинисао ко може да буде волонтер: *"Волонтер може бити свако физичко лице старије од 15 година које у Републици обавља волонтерске услуге у складу са овим законом"*. У нашој земљи постоји стереотип да су волонтери млади људи, али волонтирање могу да обављају сви радно способни грађани, а најнижа старосна граница волонтера је 15 година.

Закон је јасно дефинисао и шта волонтирање није:

- а) стручно оспособљавање без заснивања радног односа које представља волонтерски рад уређено прописима из области радних односа или другим прописима,
- б) обављање услуга или активности које је једно лице обавезно да пружи другом лицу на основу закона или других прописа,
- в) извршавање посебних обавеза у складу са судским одлукама и пресудама,
- г) обављање услуга или активности које су уобичајене у породичним, пријатељским или комшијским односима и
- д) обављање услуга или активности које се односе на бесплатно и неповратно давање имовине, новца и бесплатно давање на употребу покретне и непокретне имовине.

Најбитније је јасно дефинисање да стручно оспособљавање без заснивања радног односа није волонтирање, што је до тренутка усвајања Закона о волонтирању константно био проблем и конфузија у смислу да ли су приправници волонтери или не.

Волонтирање је активност која се организује од стране непрофитног сектора. Међутим, побољшан Закон усвојен 2013. године дефинише и могућност укључивања и профитног сектора у организовању волонтирања, али у складу са специфичним условима. На тај начин Закон дефинише слиједече организаторе волонтирања:

Организатор волонтирања може бити, под условом да је регистрован или надлежан на територији Републике:

- а) свако правно лице регистровано у складу са прописима који регулишу рад удружења и фондација,
- б) републички орган управе,
- в) орган јединице локалне самоуправе,

- г) јавна установа,
- д) приватна установа која се бави здравственом заштитом, образовањем и васпитањем,
- ђ) вјерска заједница.

Привредно друштво, односно јавно предузеће може да буде организатор волонтирања у складу са овим законом ако:

- а) као организатор ангажује своје запослене као волонтере,*
- б) запослени добровољно волонтирају,*
- в) организује волонтирање својих запослених за опште добро, односно добро другог лица на пословима ван дјелатности и просторија привредног друштва, односно јавног предузећа и у сарадњи са било којим организатором волонтирања дефинисаног Законом,*
- г) се обављањем волонтерских услуга и активности не стиче добит,*
- д) се волонтирањем не замјењује рад запослених и других радно ангажованих лица у привредном друштву, односно јавном предузећу и*
- ђ) се волонтирање обавља у току радног времена, а радницима који желе да учествују у волонтерским активностима послодавац одобри коришћење плаћеног одсуства за те намјене.*

Поред осталих одредаба које Закон дефинише, а који су везани за начин и принципе организовања волонтирања, Закон је дефинисао и начин награђивања и препознавања волонтирања. На републичком нивоу је дефинисана републичка награда за волонтирање која се додјелује најбољем организатору волонтирања и најбољем волонтеру за текућу годину, а која се свечано додјељује на 5. децембар, Међународни дан волонтера.

Закон је такође препознао и подржао локалне волонтерске политике и локалне волонтерске сервисе као пожељне инструменте подршке промоцији и развоју волонтирања, као и самог Закона о волонтирању.

3. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ И УСВАЈАЊЕ ЛОКАЛНЕ ВОЛОНТЕРСКЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ РИБНИК

Израда и усвајање локалне волонтерске политике је иницирана у склопу пројекта "Волонтерском легислативом до развоја локалних заједница" који заједнички реализују Министарство порорице, омладине и спорта у Влади Републике Српске, Омладински комуникативни центар из Бањалуке и Омладински савјет Републике Српске, а кроз финансијску подршку Европске уније, Владе Републике Српске и Америчке амбасаде у Босни и Херцеговини. Овим пројектом је подржано 30 општина и градова Републике Српске да израде своје локалне волонтерске политике, те изграде сопствене капацитете за спровођење ових докумената на терену.

4. ВОЛОНТИРАЊЕ У „РИБНИКУ“ (анализа тренутног стања)

Општина Рибник ће кроз подршку коју добија кроз пројекат "Волонтерском легислативом до развоја локалних заједница" настојати да припреми и усвоји документ Локалне волонтерске политике општину Рибник којим желимо дефинисати и усмјерити активности волонтерског активизма због све веће његове важности у нашој земљи, а који је већ доста развијен у свијету а поготово у земљама ЕУ.

Разни су разлози због којих људи волонтирају у свијету:

- да би били корисни,
- да би се забавили,
- да испуне слободно вријеме,
- да стекну радно искуство,

- да би упознали нове људе,
- да раде нешто практично и корисно,
- да стекну нове пријатеље,
- да помогну онима којима је потребно,
- да ураде нешто за заједницу.

На територији општине Рибник волонтерски активизам није много развијен али ипак има волонтера и у школама, удружењима као што су Црвени крст или неким другим невладиним организацијама као што су Црвени крст, Омладинска школа спорта и др. И Општина има одрђеног искуства као организатор волонтирања. Овим документом настојаћемо да утврдимо приоритетне области за развој волонтеризма и да промовишемо волонтерски активизам на добробит заједнице. Општина Рибник ће, имајући у виду да волонтирање није привилегија младих, подупирати развој волонтерских програма за учешће свих старосних категорија.

Општина Рибник ће у оквиру својих могућности дати свој допринос на изради што квалитетније локалне волонтерске политике у сарадњи са свим релевантним факторима на територији Општине Рибник и шире.

5. СМЈЕРНИЦЕ ЗА РАЗВОЈ И ПОДРШКУ ЛОКАЛНОЈ ВОЛОНТЕРСКОЈ ПОЛИТИЦИ

Локална волонтерска политика заснована је на Закону о волонтирању РС објављеном у службеном гласнику РС 89/13. Основне смијернице Локалне волонтерске политике Општине Рибник могу се сврстати у неколико следећих активности:

Општина Рибник треба наставити развој волонтирања на локалном нивоу и треба га уврстити и уобличити у документ као један од начина имплементације политике,

Да се на нивоу општине организују програми за институције и организације које дјелују на сличним подручјима и удруже и понуде Програм за волонтере,

Едукација организатора волонтирања и самих волонтера,

Промоција волонтерског рада.

6. ПРИОРИТЕТНЕ ОБЛАСТИ ЗА РАЗВОЈ ВОЛОНТИРАЊА

Општина Рибник препознала је важност волонтирања за унапређење друштвених односа и квалитетнијег живота на подручју општине. Припремом документације договорено је да такође у документу стоји да су програми дозвољени и у свим другим областима, поред приоритетних, које су Законом о волонтирању подржане.

Приоритетне области су:

Социјални сектор: БиХ и Република Српска се данас сусреће са различитим проблемима у социјалном сектору који су настали као директан утицај недавног рата. Повећан је број сиромашних и незапослених због девестиране економије. Из истог разлога не постоје довољна средства за помоћ и подршку другим социјално искљученим категоријама становништва као што су особе са инвалидитетом, ометени у менталном развоју, старе и онемоћале особе и др.

Имајући у виду овакву ситуацију у нашој земљи, наша локална заједница препознаје волонтирање као један од начина доприноса у рјешавању постојећих проблема следећих социјалних категорија становништва:

Малољетници: без родитељског старања, ометени у психичком и физичком развоју, чији је развој ометен породичним приликама, васпитно занемарени и запуштени;

Пунољетна лица: материјално необезбјеђени и за рад неспособна лица, стара лица без породичног старања, инвалидна лица, лица са друштвено негативним понашањем.

Сектор образовања: Сектор образовања се налази у тренутном процесу транзиције како би успоставио европске стандарде образовања и на тај начин изједначио младе наше земље са младима из других европских земаља. Веома битан акценат у овом процесу је на формалном и неформалном образовању како младих, тако и других старосних категорија. Такође, квалитетнији систем образовања нуди могућност особама да изграђују своја знања и вјештине у складу са потребама тржишта рада. Волонтирање као један вид могућности стицања, првенствено неформалног, а и формалног образовања је препознато од наше локалне заједнице као битан сегмент у рјешавању тренутне проблематике незапослености и јачања наших капацитета у свим секторима. Волонтирање се мора конитнуирати користити у оквиру различитих методологија као што су вршњачка едукација, семинари, тренинзи и конференције, путем којих ће наши грађани, а првенствено млади стицати додатна искуства и знања тражених на тржишту рада.

Омладински сектор: Према постојећим истраживањима у нашој земљи, млади су једна од категорија становништва у које се најмање улаже и обраћа пажња. Неки од ефеката овакве ситуације је пораст деликвенције и криминала, болести овисности и асоцијалности младих. Наша локална заједница сматра да волонтирање као активност која доприноси изградњи индивидуалних и друштвених позитивних вриједности може утицати на пораст позитивних промјена у овом сектору, а са фокусом на изградњи активних младих који равноправно учествују у свим друштвеним процесима.

Заштита животне средине: У данашњим временима, једна од најургентниих проблема са којима се сусрећемо је континуирана девастација наше животне средине. Свијет од макро до микро нивоа се све више окреће алтернативним изворима и очувању наше животне средине. Пракса је до сада показала да волонтирање носи важну улогу у овим процесима јер омогућава нашим грађанима да се активно укључе у процесу одрживог развоја и унапређења квалитете животне средине.

7. ВРЕДНОВАЊЕ И НАГРАЂИВАЊЕ

Награђивање волонтирања на нивоу локалних заједница, предвиђено Законом о волонтирању РС, је пожељно и неопходно за признавање значаја, промоцију и мотивацију волонтера. Општина Рибник подржава награђивање најзаслужнијих волонтера и организатора волонтирања. Награде за најбољег волонтера, организатора волонтирања те за остале волонтере ће се касније утврдити, а могу бити захвалнице, путовања, додатна усавршавања, карте за биоскоп, позориште, концерте, базене и друге садржаје; излети, књиге и други симболични поклони.

Општина ће на слиједеће начине препознавати и вредновати волонтирање:

Награђивање волонтера и организатора волонтирања на Дан општине 21 септембра, када је дан и слава општине.

Обиљежити и дати подршку Међународном дану волонтера, 5. децембар,

При додјели стипендија, као један од критеријума уврстиће се волонтерски рад,

Да се волонтирање вреднује приликом одабира ученика генерације средње школе.

Накнадно ће се креирати Правилник о награђивању волонтера који ће дефинисати критерије за додјелу награда, категорије награда те методологију награђивања.

8. НАЧИН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ

У циљу континуираног праћења успјешности имплементације документа, те по потреби унапређења истог, на нивоу општине Рибник ће бити креирана мјешовита радна група. Ову групу чиниће 5 чланова: представник Општине, представник невладиног сектора заштите животне средине, представник Центра за социјални рад, представник омладине и представник средње школе. Радна група састајаће се најмање 2 пута годишње, пратити имплементацију локалне волонтерске политике и иницирати потребне кораке за успјешнију имплементацију.

9. ПРОМОЦИЈА ВОЛОНТИРАЊА

Промоција волонтирања кроз провођење програма допринијеће развоју Локалне волонтерске политике. Сам процес промоције треба да буде усклађен са потребама циљних група. Свака група има своје преференције за кориштење разних медија па самим тим и њихова едукација о волонтирању је другачија. Јавна промоција волонтирања на локалном нивоу би се требала спроводити укључивањем локалног медија о извјештавању локалних волонтерских програма, а тим би била већа повезаност и бољи проток информација међу волонтерима на подручју општине.

Такође, волонтирање треба промовисати и у писаним медијима: (књиге, билтени, часописи, web странице,...) али прилагођено потребама и навикама циљних група.

У популацију младих спадају средњошколци мада се у обзир могу узети и ученици завршних разреда основне школе како би се о волонтирању упознали прије него по закону стекну право на волонтирање. За ову циљну групу промоција се треба базирати на следећим методама: презентације и едукација младих по школама, постављање информација на сајт општине и друштвену мрежу фејсбук (facebook), организовање јавних волонтерских акција на које би позивали ученике и студенте да учествују, дистрибуција промотивних материјала путем летака те учествовање у оглашавању на локалној радио станици Радио Рибник.

За популацију одраслих особа волонтера промоција волонтирања најприкладније ће се обављати путем радија и штампаних медија. Овде се прије свега мисли на кориштење локалних медија као потенцијала. Тематске емисије на радио станици би помогле ширем упознавању становништва о локалној заједници о волонтирању као и волонтерским акцијама.

10. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА 2014. ГОДИНУ

Приоритет на област	Активности	Индикатори	Временски период	Одговорни актери	Резултати
Сектор образовања	• Промоција волонтирања кроз организовање стручног предавања ученицима средње школе	• Орган изовано најмање једно стручно предавање	• Од 01.01.2014. године до 31.12.2014. године	• Одјељење за друштвене дјелатности општине Рибник, • Средњошколски центар „Лазар Ђукић“ Г. Рибник	Извршена промоција волонтирања као једног вида могућности стицања додатног искуства и знања тражених на тржишту
Социјални сектор	• Промоција волонтирања у Социјалном сектору	• Помоћ и подршка социјално искљученим категоријама становништва • Орган изовање предавања	• Од 01.01.2014. године до 31.12.2014. године	• Министарство породице, омладине и спорта (у даљем тексту: МПОС) • Невладине организације • Социјална служба општине Рибник	Извршена промоција волонтирања у социјалном сектору као и едукација волонтера
Омладински сектор	• Промоција волонтирања у омладинском сектору	• Стална омладинска радио емисија на локалној радио станици	• Од 01.01.2014. године до 31.12.2014. године	• ЈУ „Културни центар Рибник“	Извршена промоција волонтирања у омладинском сектору кроз едукације младих људи
Заштита животне средине	• Промоција заштите животне средине	• Орган изована најмање једна акција чишћења животне средине	• Од 01.01.2014. године до 31.12.2014. године	• Средња и основне школе, • невладине организације.	Извршена промоција волонтирања у сектору за заштиту животне средине